

ITT A TAVASZ

Hosszu, kemény tél után végre beköszöntött a tavasz. Persze ez nem jelenti azt, hogy itt-ott még ne faggyanak el a rügyek és ne lepje be többszörös hó a tájakat — hiszen ez Kanadában nem tartozik a ritkaságok közé — mindennek ellenére azonban mégis itt a tavasz. És ha még nem is kezdhették meg a gazdák a szántás-vetést a legtöbb vidéken, ha még nem is enyhült lényegesen a városokban és ipartelepeken a munkanélküliség: a hamarosan mindenütt rügybe bontakozó fáknál nincs jobb jel a természet újjáéledésére, ami egyúttal az emberek életének újjáéledését is jelenti.

És erre éppen olyan szükségünk van, mint a természet újjáéledésére. Mert amilyen kinnal-keservvel szenvedtük át különösen az idei telet a tavalyi rossz kereseti-viszonyok után, éppenolyan szíves-örömmel ragadjuk meg mindegyikünk a tavasszal együttjáró elhelyezkedési lehetőségeket, miután mindenki tudja, hogy most még Kanadában sem igen lehet válogatni. Tehát a természet újjáéledésével nekünk magunknak is újja kell élednünk!

A nélkülözésektől, nyomortól, gondtól elcsigázott magyarokba hadd öntsön új életet az egyik napról a másikra érkező kanadai tavasz és a bágyadt, ráncosarcu városavargók helyetti életerős proszopozsgás munkásberekből álljon a világ! A természet tehát új életre hív és ha ma még nincs is mindegyikünk munkaközpont: mindegyikünk számára erős vigasztaló szolgáljon az, hogy hamarosan lesz minden egyes magyarnak keresete.

És amikor egyetértünk minden honfitársunkkal abban, hogy egy munkaalkalmak, valamint a munkabérek körül nincs mindig minden rendjén, ugyanakkor nem mulasztjuk el, hogy fel ne idézzük azoknak a munkaadóknak a panaszait, akik csalódtak bennünk. Nem szeretnők ha bárki is azt hinné, hogy nem adunk még ezen a téren is igazat a munkásságnak, de elhelyezkedésünk szempontjából nem árt ha megismerkedünk az ellenünk felhozott vádakkal.

Azzal ugyanis mindenki tisztában van, hogy a magyar embernél jobb, hozzáértőbb, igyekvőbb munkás alig van a földkerekségen. Mert akár nehéz testi munkáról, akár ipari tevékenységről van szó — a magyar ember mindenkor megállja a helyét. Ugyanakkor azonban közöttünk is akad nem egy, aki akár elkeseredett kedvetlenségéből, avagy sokszor érthető elégedetlenségéből megfedelkezik sok mindenről és legtöbbször a körülmények hatása alatt nem válik olyan értékes munkaerővé egyes kivételes esetekben, mint ahogy azt a gazdája vagy munkaadója magyar embertől elvárna.

Most, amikor egész Kanadában mindenki fogához veri a garast, mielőtt kiadja, most különösen nehéz lesz elég magas munkabéreket kiverekedni és bizony meg kell majd dolgozni keményen még a szűkös fizetésért is. Most válik majd el igazán, hogy mennyire bírja a magyarság az alacsonyabb kulturájú és ilyenformán kevesebb bérről nemzetiségekkel szemben az iramot. Most, 1930 tavaszán dől el, hogy mennyire kívánatosabb Kanadában a magyar, mint a többi népfajoz.

És ha még oly nehéz is az élet, ha odahaza uszorakamat alatt nyög is a kis család, ha úgy is szól a szóbeszéd nyugaton, hogy Keletkanadában sok jól fizetett munkaalkalom kínálkozik avagy ha keleten úgy hírlik, hogy nyugaton többet lehet keresni — legyen ember a talpán minden kanadai magyar: és ne ül-

A PASSIÓ-JÁTÉK OBERAMMERGAUBAN

Ezidén, mint már több mint háromszáz év óta minden tizedik esztendőben, megismétlődik a világhírűvé vált Passió-játék Bajorország Oberammergau nevű falujában, mely a bajor Alpokban, a 3000 láb magas Kofelberg lábánál fekszik. E hóval fedett hegynek legmagasabb csúcán a mi megváltásunk jele, a kereszt áll, hirdelve országnak, világnak az apostolfejedelem mondatát, miszerint: "Nem adatott más jel, amelyben üdvözülhetnénk".

A falu lakóinak legfőbb vágya: átélni a Passió-játékot és kifejezésre juttatni élő hitüket, követve a Mester lábnyomait. A legnagyobb megtiszteltetésnek tartják résztvehetni a Passió-játékban, mely falujukat idők folytán világhírűvé tette. Az imádság és áhitat légkörében élnek ők; kiképezettségük a játékban betöltendő szerepre már gyermekkorukban kezdődik, s nem csoda aztán, ha csupa művészek ők, kiknek legfőbb vágya egytől egyig, legjobb tehetségével hozzájárulni a nagy dráma méltó bemutatásához.

Régi időkben a Passió-játékot a tágas templomudvarban szokták bemutatni. Később az egyre növekvő nézőközönség befogadására nagy és tágas színteret rendeztek be, amelynek hátterét a bajor Alpok festői hegy-csúcsai képezik. A nagy kiterjedésű színtér közepén egy görög stílusban épült színház áll két ut közű építve. Egyik ut-

mellett Pilátus háza látható, vele szemben pedig az uton túl, Annás főpap palotája.

Az előadásra kitűzött napon, pontosan reggel 8 órakor a Kofelberg tetejéről eldördülő ágyulógés a Passió-játék kezdetét jelenti.

Ekkor az őrzőangyalok kara bevonul a színtérre, miközben a láthatatlan zenekar rázendít a nyitányra, melynek melodikus hangmenete előre érezteti a következő jelenetek jellegét. Az előjátékot a kar adja elő, mire az ének fokról fokra emelkedve, szívet lelket elragadó dicsőítmussá dagad.

Az előadás művészi modorban fejlődik tovább és tovább, míg egyre természetesebbé, és szemléletesebbé válik, a keresztrefeszítésben eléri tetőfokát.

A játék három főrésze közül: az első rész Krisztus bevonulásától Jeruzsálemben elárultatásáig a Getszemáni kertben, a második rész elárultatásától a kertben, elítélésétől Pilátus által, a harmadik rész elítélésétől a főtámadásig. Ez a három rész hét felvonásra oszlik, melyeknek mindegyikét egy-egy előző vezet be. A felvonások között helyenként előképeket mutatnak be, melyeknek némelyike rendkívül hatásos. Így például a Keresztimádás, a Manna-szedés és a Rézkigó.

A keresztimádásnál, a csoportosítás fölötté művészes és a gyermekek százalt vonultatja föl. A himnusz, melyet énekelnek, kifejezésre juttatja a játék tárgyát. Mikor visszhangzik a távolban elül, siri csend uralkodik és minden szem a Jeruzsálem utcáin feltűnő lát-

jön fel az üres szóbeszédnek. Ma egyformán nehéz keleten és nyugaton is! És ha valaki boldogulni akar, akkor nem költi el az utolsó centjét is vasutazásra, nem téri ki a nyakát a tehervonatok kocsjainak merevítőrudjain, hanem ott, lehetőleg a maga környezetében használ ki minden kínálkozó alkalmat és a tavaszi délibábok helyett munkát vállal ott és amennyire lehet, hogy megmeneküljön a zülléstől és a pusztulástól.

Uj égitestet fedezett fel egy farmer

NYÁRON A FÖLDET TURJA, TÉLEN AZ EGÉT VIZSGALJA EGY FIATAL AMERIKÁNUS

Clyde W. Tombaugh-nak, egy 24 éves amerikai fiatalembernek jut az a kitüntetés, hogy az általa felfedezett új planetát elkeresztelte, ami meglehetősen nagy dolog, különösen, ha megfontoljuk, hogy a világ történelmében most fordult elő harmadszor, hogy a csillagászati kutatás egy a naprendszerhez tartozó új bolygót fedez fel.

Hét planetát ósidők óta ismeret az emlékezet: a Nap, a Merkúr 36 millió mérföldre a naptól, Vénusz 67 millió mérföldre, a Föld 93 millió mérföldre, a Mars 141 millió mérföldre, a Jupiter 483 millió mérföldre és a Szaturnusz, amely 886 millió mérföld távolságra esik a Naptól. Az 1782 millió mérföldre eső Uranusz Herschel angol csillagász fedezte fel 1781 március 13-án.

1846 szeptember 23-án egy újabb planetát ismertünk meg: a Neptunt, melyet Galle német tudós fedezett fel. Ez az égitest 2793 millió mérföldre esik a Naptól. Ezidőtől fogva egészen mostanig új planeták terén nem történt különösebb felfedezés.

Clyde W. Tombaugh felfedezésével kapcsolatban meg kell emlékeznünk Percival Lowel ténnyéről, aki már régebben kimutatta, hogy egy ismeretlen planetának kell lennie az űrben. Lowell tanár állítása most bevizsgálást is nyert.

Maga a fiatal farmer-csillagász így mondja el a felfedezés körülményeit:

"Az új planéta felfedezése céljából rendszeres munkatervet követtem és szerencsémre én kaptam a megbízatást, amely révén az új Lowell-féle fényképes messzelátóval dolgoztam. Elhatároztam, hogy a vizsgálóval alaposan keresztül-kasul kutatom a csillagrendszert. Kiszámítottam, hogy a keresett bolygónak miként kell jelentkeznie. Kutatásom közben egész váratlanul vettem észre az új égitestet a lemezen.

Természetesen az égitest felfedezésével nem végeztem el munkámat. A java csak most kezdődik. Sokat kell tanulnunk vizsgálnunk és számítaniunk. Én nem vagyok képzett számítandós és így az új planéta megvizsgálási munkáit más idősebb és gyakorlott csillagászok végzik.

Személyi adatait illetően a fiatal csillagász-gazda a következőket árulta el: "Az elemi iskolát falusi iskolában végeztem 1922-ben szüleim Kansasba költöztek és ott fejeztem be középiskolai tanulmányaimat. Azóta nyáron apám farmján dolgoztam, télen pedig messzelátókat készítettem. A legutóbbi évek alatt minden szabad időmet csillagvizsgálókban töltöttem és olvastam csillagászati szakkönyveket. A Lowell csillagvizsgálóba 1929 január havában kerültem és elkezdtem a munkát azzal az új rendszerű messzelátóval, amellyel az új planetát felfedeztem."

Mit látott otthon egy olasz író?

LUIGI CANDIDA, AKI KÖNYVET IRT A MAGYAR NÉPRŐL, ÚJRA KEDVEZŐEN NYILATKOZOTT A MAGYAR SAJTÓNAK

Csonkamagyarországnak tartják a külföldiek leginkább akkor érthetik meg, ha nemcsak a csodaszép Budapestet mutatják meg nekik, hanem az ugynevezett "trianoni határokat" is. Jártam Sátoraljaújhelyen, Szegeden, Lőkősházán és Sopronon túl és állítom, hogy a trianoni határnál megdöbbentőbb országhatár nincs a földkerekségen. Azt üzenem a magyaroknak, hogy vigyenek ki a határszélre minden külföldit! Magyarázzák el nekik, hogy milyen pokoli fogásokkal, csalafintaságokkal darabolták fel 4 részre ezt a virágzó országot.

Az amerikaiak számára különösen azt mondják el, hogy a cseh imperialisták Amerikát csehek általították be, mint Wilson kiküldöttéit a határmegállapító bizottságba. Mutassák be a külföldieknek a tönkretett magyar vidékeket és hajózhatonak feltüntetett elválasztó patakokat, hívják fel a figyelmet arra, hogy a két balkáni hatalom milyen hazugságokkal ragadta el az azelőtt virágzó magyar országrészeket, bányákat, erdőket, furdóhelyeket, gyárakat, gazdag termőföldeket s mindent a lakosság megkérdése nélkül.

Aki a mai magyar határokat látja, azt csak izzó felháborodással töltheti el. Megdöbbent, hogy milyen erőszakkal tiportak el minden kulturát, hogy helyébe a Balkánt tegyék.

A magyarok kezében nagy ütőkártya a népszavazás követelése és a nemzeti helyzet megfelelő ismertetése. A nemzeti kérdés tudvalevően egyik legfőbb érve volt a cseh és balkáni imperialistáknak Magyarországra feldarabolásának ellenében.

Történelmi tény, hogy a magyarországi szerb és román ter-

jeszkedés alapja ezeknek a balkáni népeknek időközi beszállítása volt, mert elnyomók zsar-noki politikája, a pestis járványok stb. miatt idemenekültek, vagy azért, mert a háborúktól kipusztított magyar területre telepítették őket. Itt azután századokkal előzték meg balkáni nyelvokronaik kulturáját és — éppenugy, mint a többi magyarországi nemzetiségek — sohasem voltak elnyomatás alatt, amit az is bizonyít, hogy mindvégig megőrizték anyanyelvüket.

Amikor Árpád megszállotta a mai Magyarországot, néhány ősszláv-morva telepet talált a Felvidéken, de egyébként az egész ország ugyszólván teljesen lakatlan volt, amelyet azután Árpád népe virágoztatott fel és teremtetett mint országát egy ezredév alatt a régi határokon belül. Magyarországot így vált "nemzeti" állammá. S míg Árpád népe vértet, Európa többi népei elhatalmasodtak, békében dolgoztak. De mi lett volna akkor, ha a magyarok egyesültek volna a tatárokkal vagy a törökkel, akik tulajdonképpen Európa leigázására indultak?

Tények alapján történjék tehát a felvilágosító munka Magyarországi felszabadítása érdekében. S mivel nagy a tájékozatlanság, bármily különösnek tetszik is, ki kell emelni azt is, hogy a magyarság nem szláv s nem germán, hanem finn-ugor eredetű, civilizációja ezereves. Európa e roppant jelentőségű részében nagy gazdasági és kulturális feladatok várnak Magyarországra, legelső sorban pedig azért, mert barbár módra tönkretették és szegényre silányították. A mai csonka Magyarországot határai szörnyű vádat emelnek Európa ural és ugyanakkor azok ellen, akik a mai tarthatatlan állapotokat

vány felé irányul, ahol a Passió első jelenete kezdődik: Krisztus bevonulása a szent városba. Az utcák tele vannak férfiakkal, nőkkel és gyermekekkel, akik feltűnően élénk színű tarkabarka ruhákba vannak öltözve. Némelyek kezében palmaágak vannak, mások ruháikat a földre terítik, miközben egyre kiáltozzák: Üdv zsidók királyának!

Az üdvözölés elcsendesedik; a függöny felgördül; a templom feltűnik és Krisztus hírtelen megáll. A templom udvarában pénzváltók, galambárusok és templomszolgák láthatók, kik sekejelket csörgetve kalmárkodnak, alkudoznak árúikon Krisztus megjelenése azonban csendet parancsol a lármás tömegre és ő a csend közepette megszólal: "Vajjon az Isten háza ez, vagy vásártér?" A papok részéről ellenséges zúgolódás hallatszik, a pénzváltók gúnyos, dacos tekintettel néznek a betolakodóra. Krisztus azonban hatalmának tudatában lép közéjük és mondja: "El innen, Mammon szolgái! Vigyétek, ami a tietek, és takarodjatok a Passió-játék összes csodás jelenetei között a legmélyebb benyomást gyakorolta: az Oltári-szentégszerzése. A jelenet a tiszteletnek és áhitatnak olyan érzését idézte elő, melynek leírására nem találók szavakat. Talán még legjobban jellemezte ezt a hatást egyik nézőtársam, ki a közjáték alatt így szólott hozzám: "Eddig sohasem tudtam megérteni miért viseltek te ti hívők az Ur vacsorája körül oly nagy tisztelettel; de most megérttem az okát és megvallom, sohasem hittem volna, hogy az ilyen magamfajta üzlet-

ember, — egy newyorki tőzdebizományos — valaha is olyasmint tudjon érezni, mint amit én éreztem eme csodás jelenet alatt!"

Az első rész utolsó felvonása a Getszemáni kertet tünteti fel és Urunk elárultatását Judás által. A jelenet rendezése vajóban megható. Balról egy sziklaemelkedés látható, jobbról pedig egy hatalmas kötömb bokrokkal körülvéve, mely eltakarja a bejáratot, melyen át Judás és csapata belépnek az Olajfák kertjébe. A kimagasló kőfalhoz közeledve, Krisztus tanítványaihoz fordul s szomorúságtól megtört hangon mondja nekik: "Nyugodjatok itt, míg én elmegyek és imádkozom; de ti, Péter, Jakab és János, jertek velem."

Erre arccal a földre borul és így imádkozik: "Atyám, ha lehetséges, hadd muljék el tőlem ez a pohár." Majd visszatér a tanítványaihoz és alva találja őket. Erre újból fölmeleg a dombra és másodsor könyörög Atyjának. Azután ismét visszamegy tanítványaihoz, kik még egyre alsznak. Mire harmadikkodik: "Atyám, legyen meg a te akaratod!"

A hallgatóság feszült figyelemmel nézi, mikor egy fehérruhás angyal az éjhomályában alá száll és a siri csendben elhangzanak a szavak: "Hózd meg az áldozatot mindvégig; a te Atyád megdicsőít téged." Visszatér a tanítványokhoz és alva találva őket, a Mester azt mondja: "Aludjatok hát és nyugodjatok, im közel az óra, és az Emberfia elárulva a bűnösök

kezeibe adatik. Keljetek fel, menjünk innen, mert közelben van, ki elárul engem." S mialatt így beszél, fegyveres csoport közeledésének zajja hallatszik boszszukiáltásokkal vegyest. Judás vezet a tömegbe és csókkal árulja el az Ember Fiát.

A függöny legördül, amint Jézus fogva elvezetik. E jelenettel zárul a színjáték első része.

Jóval a délutáni előadásra kitűzött időpont előtt az auditorium szünlített megállni a pontban két órakor messziről, szinte földöntúli zene jelzi a további jelenetek kezdetét, melyeket egy fölötté jelentőségteljes előkép vezet be, amely Zedekest, Baál papját mutatja, amint Micske prófétát arcul üti, amiért Ramoth-Gileádban Izrael királyának közelgő halálát meri jóvátenni. Ez egyúttal Krisztusnak a durva tömeg által való bántalmazását is jelképezi.

Erre a játék legdrámaibb jelenetei következnek, ugymint: Judás kétségbeesése, ki a főpapi tanács elé siet és a Jézusra kimondott halálítélet megváltoztatását követeli, mivel ugymond "Vétkeztem, elárulván az igaz vért." Ezzel a harminc ezüst pénzt a főpap lábál elé dobja és szinte örvöngve kiáltja: "Ime, vérszópok, itt van a ti átkozott pénzetek! Az én lelkem elkárholja, testem ketté szakad, de ti is alá szálltok velem együtt a pokol mélységes fenekére!" Ezzel elrohan a tanácsteremből és a következő jelenetben egy magányos, elhagyatott helyen, Jeruzsálem falain kívül, a fazekások mezején látjuk őt, ahol egy kettéhasadt szaraz fa áll. Valud körül járhatja tekintetét, s